

Sp. zn. 4502/2024/VOP/VB
Č. j. KVOP-35355/2024
Datum 9. září 2024

Vážená paní
paní A.
[kontaktní adresa]
[kontaktní e-mailová adresa]

Vážená paní A.,

reaguji na Váš podnět ohledně ukončení Vašeho magisterského studia na univerzitě v obci X. Namítáte, že univerzita nezohlednila Vaše specifické potřeby pramenící ze zdravotního postižení, a kvůli tomu jste neobhájila svou diplomovou práci. Univerzita následně Vaše studium ukončila. Proti jejímu rozhodnutí jste opakovaně podala správní žalobu. O té poslední soud prozatím nerozhodl.

Po prostudování Vámi zaslanych podkladů se domnívám, že **univerzita Vás nediskriminovala**. Vysvětlení najdete níže.

Diskriminace je ale pouze jeden z aspektů, který jste v postupu univerzity namítala. Moje hodnocení tak **nepředjímá, jak o Vašem případě rozhodne soud**. Jelikož mimo diskriminaci nemohu hodnotit postupy vysokých škol, tak Vám doporučuji Váš případ dále konzultovat s advokátem či advokátkou.

Vaše studium na univerzitě

Podle psychiatrického vyšetření máte neurotickou poruchu, konkrétně specifickou fobii. Ta se projevuje úzkostným blokem z písemného projevu a očekáváním selhání při písemné formě zkoušení. Psychiatricka doporučila, aby Vaše znalosti byly ověřovány ústní formou.¹

Bakalářské studium jste absolvovala na Zdravotně sociální fakultě univerzity v obci X. V průběhu studia jste v souvislosti se svým zdravotním omezením narazila na problémy, které jste řešila se svými vyučujícími. Ti Vás odkázali na Centrum podpory studentů se specifickými potřebami (Centrum), celouniverzitní pracoviště poskytující služby zejména studentům se zdravotním postižením. V březnu 2018 a lednu 2019 jste tak měla Centrem navržené opatření pro zabezpečení svého bakalářského studia.² Spočívalo v tom, že vyučující měli nahradit písemnou formu zakončení předmětu ústním zkoušením, pokud to dovoľoval charakter předmětu.

Následně jste se přihlásila k magisterskému studiu na fakultě Y. univerzity v obci X. V přihlášce ke studiu jste v kolonce „zohlednění specifických potřeb“ zřejmě vybrala možnost „ne“ (nepamatujete si přesně). V průběhu studia žádné opatření nebylo potřeba, protože jste studovala v době epidemie covid-19. Výuka a zkoušení probíhalo ústně online.

Na jaře 2022 jste psala diplomovou práci a pravidelně jste komunikovala s vedoucím práce e-mailem. V květnu 2022 jste měla obhajobu, ale neuspěla jste. V létě jste dle pokynů

1 Naposledy například lékařská zpráva MUDr. B. ze dne 20. února 2024, poprvé zdravotní záznam (podpis nečitelný) ze dne 14. března 2018.

2 Návrh opatření pro zabezpečení studia studenta se specifickými potřebami podepsaný vedoucím Centra pro podporu studentů se specifickými potřebami panem C. ze dne 16. března 2018.

práci přepracovala a v září 2022 jste měla druhou obhajobu. Na té jste opět neuspěla. Během obhajoby jste argumentovala tím, že máte problémy s písemným projevem a že jste schopna své téma ústně prezentovat.³ Na to ale komise nebrala zřetel.

Nyní namítáte, že e-mailové vedení diplomové práce Vám nevyhovovalo, preferovala byste osobní konzultace. S vedoucím práce jste o tom ale nekomunikovala, jelikož z jiných zdrojů (jiní studenti, studijní referentka, asistentka katedry) jste věděla, že osobní konzultace údajně nejsou možné.

Dále namítáte, že průběh obhajoby diplomové práce byl nestandardní. Neměla jste dostatečný prostor své téma prezentovat. Komise Vám nepokládala žádné otázky. Při prezentaci dílčí části Vaší práce Vás komise utnula s odůvodněním, že to s Vaším tématem nesouvisí.

Jelikož se Vám nepodařilo diplomovou práci obhájit, děkan fakulty Y. Vám v prosinci 2022 ukončil studium.⁴ Jeho rozhodnutí potvrdil rektor univerzity.⁵ Proti tomu jste podala správní žalobu, které soud vyhověl (z procesních důvodů, soud případ věcně neposuzoval).⁶ Děkan následně nevyhověl Vaší žádosti o přezkoumání hodnocení diplomové práce⁷ a jeho závěr potvrdil i rektor.⁸ Proti tomu jste v červenci 2024 znovu podala správní žalobu, o které soud prozatím nerozhodl.

Povinnost přijmout přiměřené opatření

Podle antidiskriminačního zákona mají vysoké školy povinnost přijmout **přiměřená opatření**, která umožní, aby studenti se zdravotním postižením mohli využít služeb určených veřejnosti,⁹ v tomto případě vysokoškolského studia.¹⁰ Tuto povinnost vysoké školy nemají, pokud by realizace opatření pro ně byla nepřiměřeně zatěžující.

Zdravotním postižením se podle antidiskriminačního zákona rozumí tělesné, smyslové, mentální, duševní nebo jiné postižení, které brání lidem v jejich právu na rovné zacházení.¹¹ Musí jít o dlouhodobé zdravotní postižení, které trvá alespoň jeden rok.

Povinnost přijmout přiměřené opatření je potřeba vykládat v souladu s Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením. Podle ní má Česká republika zajistit, aby se lidem s postižením při vzdělávání poskytovalo přiměřené opatření podle jejich individuálních potřeb.¹² Obecný komentář k Úmluvě hovoří o tom, že klíčovým prvkem zajištění přiměřeného opatření je dialog mezi tím, kdo má povinnost opatření zajistit, a člověkem

3 Zápis z průběhu opravné obhajoby podepsaný předsedou zkušební komise ze dne 2. září 2022.

4 Rozhodnutí děkana fakulty Y. univerzity v obci X., ze dne 9. prosince 2022, č. j. S/FX/22/00002241.

5 Rozhodnutí rektora univerzity v obci X., ze dne 13. března 2023, č. j. XY/01/01560/23.

6 Rozsudek Krajského soudu XXXXXXXXXXXXXXXX.

7 Vyřízení žádosti – podnět k přezkoumání hodnocení písemné části státní závěrečné zkoušky děkanem fakulty Y. univerzity v obci X., ze dne 20. prosince 2023, č. j. S/FX/23/00002551.

8 Rozhodnutí rektora univerzity v obci X., ze dne 25. dubna 2024, č. j. XY/01/08815/24.

9 Ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

10 Poskytování vysokoškolského vzdělávání považují za službu určenou veřejnosti, blíže závěry ochránce v kapitole C.2 zprávy veřejného ochránce práv o zjištění diskriminace ze dne 24. května 2017, sp. zn. 4721/2015/VOP; [eso.ochrance.cz](https://www.eso.ochrance.cz).

11 Ustanovení § 5 odst. 6 antidiskriminačního zákona.

12 Ustanovení čl. 24 odst. 2 písm. c) ve spojení s články 2 a 5 odst. 3 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, vyhlášené pod č. 10/2010 Sb. m. s.

s postižením.¹³ To Výbor OSN dále upřesnil tak, že mají spolu vést **spolupracující a interaktivní dialog** s cílem dosáhnout rovnováhy v potřebách obou stran.¹⁴ To klade požadavky na obě zúčastněné strany. Dialog utvářejí jak vysoká škola, tak student či studentka s postižením.

Posouzení diskriminace

Domnívám se, že nelze klást univerzitě za vinu, že neuzpůsobila vedení Vaší diplomové práce a způsob její obhajoby Vaším potřebám, jelikož jste o přiměřené opatření požádala pozdě.

Vaše duševní onemocnění splňuje definici zdravotního postižení podle antidiskriminačního zákona. Máte tak právo na přijetí přiměřeného opatření, abyste mohla studovat na vysoké škole na rovnoprávném základě s ostatními. Za tím účelem bylo potřeba, abyste o tom s univerzitou včas vedla dialog. Tak se ale nestalo.

V přihlášce k magisterskému studiu jste neuvedla, že byste potřebovala zohlednit specifické potřeby. Po celou dobu studia tak fakulta nevěděla o tom, že byste měla mít nějaké opatření. Poprvé se o tom prokazatelně dozvěděla během druhé obhajoby Vaší diplomové práce. V období mezi oběma obhajobami od května do září 2022 jste o svých potřebách telefonicky komunikovala s vedoucím Centra podpory studentů se specifickými potřebami. To ale nemohlo zpětně ovlivnit způsob vedení Vaší diplomové práce na jaře 2022 a první obhajobu Vaší diplomové práce v květnu 2022. A také to zřejmě nemohlo ovlivnit druhou obhajobu v září 2022. Podle pravidel univerzity totiž Centrum poskytuje své služby od začátku následujícího semestru, jakmile student o služby požádá.¹⁵

Toto pravidlo je poměrně přísné, pokud studentovi nebo studentce vzniknou specifické potřeby v průběhu semestru (např. po nějakém úrazu s trvalými následky). To ale nebyl Váš případ. Navíc se domnívám, že i kdyby Centrum po kontaktu s Vámi po první neúspěšné obhajobě navrhlo nějaké opatření pro Vaši druhou obhajobu, asi by to nemělo požadovaný efekt. Centrum by totiž pravděpodobně navrhlo podobné opatření, které jste měla na bakaláři (vzhledem k tomu, že Váš zdravotní stav se od té doby nezměnil). Tedy aby vyučující nahradili písemnou formu zakončení předmětu ústním zkoušením, pokud to dovoluje charakter předmětu. Jelikož obhajoba diplomové práce probíhá ústně, toto opatření by na ni nemělo mít vliv. V roce 2024 psychiatrička rozšířila své doporučení o to, abyste měla dvojnásobek času k ústnímu projevu.¹⁶ Toto doporučení ale nemohlo zpětně ovlivnit průběh Vaší druhé obhajoby v září 2022.

Uvedla jste, že Vaše magisterské studium probíhalo v období epidemie covid-19 a výuka včetně zkoušení byla online. Žádné specifické potřeby jste proto neměla. Nicméně před psaním diplomové práce jste musela tušit, že to bude úkol, při kterém se Vaše zdravotní omezení může negativně projevit. Služby Centra jste čerpala i během svého

13 Výbor OSN pro práva osob se zdravotním postižením. *Obecný komentář č. 6 (2018) o rovnosti a nediskriminaci*. Online, PDF. 26. dubna 2018, CRPD/C/GC/6, bod 24 písm. b) a bod 26 písm. a); dostupné na https://www.ochrance.cz/media/obecny_komentar_c_6.pdf [cit. 2024-08-21].

14 Posouzení Výboru OSN ze dne 2. dubna 2019, *V. F. C. proti Španělsku*, č. 34/2015, bod 8.7, juris.ohchr.org: „The Committee recalls that the process of seeking reasonable accommodation should be cooperative and interactive and aim to strike the best possible balance between the needs of the employee and the employer.“

15 Bod 14 opatření rektora č. R 303, ze dne 21. dubna 2015, upravující podporu studentů se specifickými potřebami na univerzitě v obci X..

16 Lékařská zpráva MUDr. B. ze dne 20. února 2024.

bakalářského studia, tím spíše jste měla vědět, jak systém podpory studentů se specifickými potřebami funguje. Konkrétně, že je potřeba se o podporu aktivně a včas přihlásit.

Nelze univerzitě vyčítat, že si nespojila Vaši potřebu z bakalářského studia s Vaším magisterským studiem na jiné fakultě. Specifické potřeby eviduje pouze Centrum¹⁷ a komunikuje o nich s Vašimi vyučujícími. Bakalářské a magisterské studium jsou dvě nezávislá studia. Centrum tak ani nemuselo vědět, že pokračujete na magisterském studiu nebo že Vaše zdravotní omezení přetrvává. A podobně ani fakulta Y. nemusela vědět, že jste během bakalářského studia využívala nějaké opatření.

Z toho důvodu se domnívám, že univerzita vůči Vám neporušila svou povinnost přijmout přiměřené opatření. K diskriminaci tak nedošlo.

Vážená paní A., doufám, že moje vysvětlení přijmete s pochopením. Znovu ale opakuji, že moje závěry ohledně diskriminace nemusí mít vliv na ostatní argumenty vůči postupu univerzity, které jste uplatnila ve své správní žalobě. Ostatně ani moje závěry ohledně diskriminace Vám nebrání je uplatnit u soudu.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

¹⁷ Bod 8 opatření rektora č. R 303, ze dne 21. dubna 2015, upravující podporu studentů se specifickými potřebami na univerzitě v obci X..